

Dr. Mustafa A. YAVUZ

**ELEKTRİK TEDARİK
SÖZLEŞMELERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
TEŞEKKÜR.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXV
GİRİŞ.....	1
§ 1. KONUNUN TAKDİMİ, ÖNEMİ VE SINIRLANDIRILMASI	
I. KONUNUN TAKDİMİ	1
II. KONUNUN ÖNEMİ.....	5
§ 2. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	11

Birinci Bölüm

KONUyla İLGİLİ TEMEL VE TEKNİK KAVRAMLAR İLE ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNUN ÖNGÜRDÜĞÜ HUKUKİ REJİM

§ 3. KONUYA İLİŞKİN TEMEL VE TEKNİK KAVRAMLAR.....	15
I. ELEKTRİK ENERJİSİ KAVRAMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ	15
A. ELEKTRİK ENERJİSİ KAVRAMI	15

B. ELEKTRİĞİN GENEL ÖZELLİKLERİ	18
C. ELEKTRİK GÜÇ ÖLÇÜMÜ VE ENERJİ ÖLÇÜ BİRİMLERİ.....	21
D. ELEKTRİĞİN FONKSİYONEL UNSURLARI.....	23
II. ÜRETİM KAVRAMI.....	24
III. İLETİM KAVRAMI	24
IV. DAĞITIM KAVRAMI	27
V. ELEKTRİK ARZI KAVRAMI.....	28
VI. ELEKTRİK TEDARİKİ KAVRAMI.....	28
§ 4. ELEKTRİK PİYASASININ TARİHİ GELİŞİMİ VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNU'NUN ÖNGÜRDÜĞÜ HUKUKİ REJİM VE İŞLEYİŞİ	30
I. ELEKTRİK PİYASASININ TARİHİ GELİŞİMİ	30
A. ELEKTRİĞİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	30
B. SERBEST PİYASAYA GEÇİŞ SÜRECİ UYGULAMALARI.....	35
C. ELEKTRİK SEKTÖRÜNDE TEMEL YAPILANMA MODELLERİ	36
1. Genel Olarak	36
2. Yapılanma Çeşitleri	37
a. Dikey Bütünleşmiş Yapılanma.....	37
b. Tek Alıcılı Yapılanma	37
c. Toptan Satışta Rekabetin Mümkün Olduğu Yapılanma	38
d. Perakende Satışta Rekabetin Mümkün Olduğu Yapılanma	39
e. Değerlendirme ve Kanaatimiz.....	40
II. TÜRKİYE'DE ELEKTRİK SEKTÖRÜNE İLİŞKİN HUKUKİ GELİŞİMLER.....	41
A. ELEKTRİK PİYASASI KANUNU ÖNCESİ HUKUKİ DURUM.....	41
1. Genel Olarak	41

---

2. 3096 Sayılı Kanun.....	43
3. 3974 Sayılı Kanun.....	44
4. 3996 Sayılı Kanun.....	45
5. 4046 ve 4047 Sayılı Kanunlar.....	46
6. 96/8268 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı	47
7. 4283 Sayılı Kanun.....	48
8. Yönetmelikler.....	49
B. ELEKTRİK SEKTÖRÜNDE REFORM SÜRECİ VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNU.....	50
C. ELEKTRİK PİYASASI KANUNU'NDA ÖNGÖRÜLEN PİYASA FAALİYETLERİ	51
1. Genel Olarak	51
2. Lisans Alma Mecburiyeti	52
a. Lisansın Hukukî Niteliği.....	53
b. Lisansın Tâbi Olduğu Usul ve Esaslar.....	58
c. Önlisans	60
d. Lisansa Tâbi Faaliyetler ve Lisansız Üretim	60
3. Üretim Faaliyeti	63
a. Genel Olarak	63
b. Yenilenebilir Kaynaklar Dayalı Elektrik Üretim Faaliyeti.....	66
aa. Yenilenebilir Kaynakları Destekleme Modelleri.....	66
bb. Ülkemizde Kabul Edilen Destekleme Modelleri.....	68
cc. Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Dayalı Üretim Tesislerinin Lisanslama Usulündeki Genel Esastan Ayrılan Yönler.....	71
4. İletim Faaliyeti.....	74
5. Piyasa İşletim Faaliyeti	76
a. Genel Olarak	76
b. Dengeleme ve Uzlaştırma Sistemi.....	77

aa. Genel Olarak	77
bb. Piyasa Modelleri	78
cc. Türkiye’de Kabul Edilen Model	78
dd. İşleyişi	79
aaa. Gün Öncesi Piyasası	81
bbb. Gün İçi Piyasası	83
ccc. Dengeleme Güç Piyasası	83
ddd. Kapasite Mekanizmaları	84
c. İletim Faaliyeti ve Ayrıştırma	86
6. Dağıtım Faaliyeti	88
7. Toptan Satış Faaliyeti	91
8. Perakende Satış Faaliyeti	95
9. Elektrik Piyasasında Organize Sanayi Bölgelerinin Hukukî Durumu ve Faaliyetleri	99
D. ELEKTRİĞİN KAMU HİZMETİ NİTELİĞİ VE EVRENSEL HİZMET YAKLAŞIMI	99
§ 5. ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU KARARLARININ SÖZLEŞMELERE ETKİSİ	104
I. İKİNCİL MEVZUAT VE KURUL KARARLARININ BAĞLAYICILIĞI	104
II. İKİNCİL MEVZUAT VE KURUL KARARLARINA AYKIRI SÖZLEŞMELERİN HUKUKİ SONUÇLARI	105
III. EPDK KARARLARININ İPTAL EDİLMESİNİN PİYASA KATILIMCILARINA VE YAPILAN SÖZLEŞMELERE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	106
A. DOKTRİN	107
B. UYGULAMA	111
C. GÖRÜŞÜMÜZ	114

İkinci Bölüm
ELEKTRİK ENERJİSİ TEDARİK
SÖZLEŞMELERİ, ÖZELLİKLE İKİLİ
ANLAŞMALAR

§ 6. ELEKTRİK ENERJİSİ TEDARİK SÖZLEŞMELERİ.....	121
I. GENEL OLARAK.....	121
II. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ	123
A. KAVRAM.....	123
B. SÖZLEŞMEYE BAĞLI BORÇ İLİŞKİSİNİN VARLIĞI.....	124
1. Borç İlişkisi Kavramı.....	124
2. Sosyal Tipli Davranıştan Doğan Borç İlişkisi.....	126
C. İKİ TARAFA TAM BORÇ YÜKLEYEN SÖZLEŞME OLMASI.....	129
D. SÜREKLİ BORÇ DOĞURAN SÖZLEŞME OLMASI.	132
E. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN ÖZEL HUKUK HÜKÜMLERİNE TABİ OLMASI.....	135
1. Elektrik Faaliyetlerinin Tabi Olduğu Hukukî Rejim.	135
2. Elektrik Tedarik Sözleşmelerinin Tabi Olduğu Hukukî Rejim	136
a. İdarî Sözleşme-Özel Hukuk Sözleşmesi Ayrımında Kıstaslar	136
b. Elektrik Tedarik Sözleşmelerinin Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Olması.....	140
aa. Elektrik Piyasası Kanunu'ndan Önce	140
bb. Elektrik Piyasası Kanunu'ndan Sonra	141
F. İLTİHAKÎ SÖZLEŞME KAVRAMI BAKIMINDAN ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	147

G. SÖZLEŞME YAPMA MECBURİYETİ BAKIMINDAN ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	149
1. Genel Olarak Sözleşme Yapma Mecburiyeti ve Sonuçları	149
2. Elektrik Tedarik Sözleşmelerinde Sözleşme Yapma Mecburiyeti.....	157
a. H. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİ VE GENEL İŞLEM ŞARTLARI.....	161
§ 7. İKİLİ ANLAŞMALAR.....	164
I. TANIMI	164
II. İKİLİ ANLAŞMANIN TARAFLARI.....	168
A. TEDARİKÇİ	168
B. TÜKETİCİ	168
1. Genel Olarak “Tüketici” Kavramı.....	169
2. Elektrik Piyasası Kanunu’na Göre “Tüketici” Kavramı.....	171
a. Serbest/Serbest Olmayan Tüketici Ayrımı.....	171
b. Talep Birleştirme Yoluyla Serbest Tüketici Niteliğinin Kazanılması	175
III. İKİLİ ANLAŞMANIN UNSURLARI.....	177
A. ELEKTRİK ENERJİSİ VE/VEYA KAPASİTE TEDARİKİ	177
1. Elektriğin Hukukî Niteliği.....	179
2. Medenî Hukuk Bakımından Elektriğin Hukukî Niteliği.....	180
B. BEDEL.....	182
C. TARAFLARIN ANLAŞMASI.....	187
D. İKİLİ ANLAŞMANIN PİYASA İŞLETMECİSİNE BİLDİRİM MECBURİYETİ GETİRMESİ	189
IV. İKİLİ ANLAŞMANIN HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	191
A. SATIM SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞÜ	193

B. SÜREKLİ EDİMLİ BORÇ İLİŞKİSİ GÖRÜŞÜ	195
C. KARIŞIK MUHTEVALI SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ.....	196
1. Genel Olarak	197
2. İkili Anlaşmanın Karışık Muhtevalı Sözleşme Olup Olmadığı.....	198
D. ÇERÇEVE SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ	199
E. SUİ GENERİS SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ	200
F. İKİLİ ANLAŞMAYA UYGULANACAK HÜKÜMLER.....	204
V. İKİLİ ANLAŞMANIN GENEL ÖZELLİKLERİ	204
A. RIZAÎ SÖZLEŞME OLMASI	205
B. TAM İKİ TARAF BÖRÇ YÜKLEYEN SÖZLEŞME OLMASI.....	205
C. EŞYA EDİMLİ SÖZLEŞME OLMASI	207
D. SÜREKLİ BORÇ İLİŞKİSİ DOĞURAN SÖZLEŞME OLMASI.....	207
§ 8. İKİLİ ANLAŞMALARIN ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜMLERİ VE BUNUN PİYASANIN İŞLEYİŞİ ÇERÇEVESİNDE YAPILAN DİĞER SÖZLEŞMELERLE KARŞILAŞTIRILMASI	208
I. İKİLİ ANLAŞMALARIN ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜMLERİ.....	208
A. FİZİKÎ TESLİM İÇEREN İKİLİ ANLAŞMALAR.....	208
1. Her Şey Dâhil (All-Inclusive) Sözleşme	208
2. Tam Tedarik Sözleşmesi.....	211
3. Sabit Miktarlı Tedarik Sözleşmesi	212
4. Ekolojik Ürönlere Dayalı İkili Anlaşmalar	214
5. Rezerv Tedarik veya Yedek Tedarik Sözleşmesi	218
6. Elektrığın Kesilebileceği Sözleşmeler	219
7. Fiyatı Değişebilen Sözleşmeler	221
B. MALÎ İKİLİ ANLAŞMALAR	221
1. Forward Sözleşme	224
2. Opsiyon Sözleşmesi.....	225

3. Vadeli İşlem Sözleşmeleri.....	227
II. DENGELEME VE UZLAŞTIRMA SİSTEMİ VE PİYASA KATILIM ANLAŞMASI.....	230
A. GENEL OLARAK.....	230
B. PİYASA KATILIM ANLAŞMASI.....	231
1. Tanımı	231
2. Hukukî Niteliği	232
3. Piyasa Katılım Anlaşması ve Genel İşlem Şartları.....	235
a. Piyasa Katılım Anlaşması ve Genel İşlem Şartları İlişkisi.....	236
b. Piyasa Katılım Anlaşmasının Genel İşlem Şartları Bakımından Yorumu ve Denetimi İle Konulan Kayıtların Değerlendirilmesi	238
4. Piyasa Katılım Anlaşmasının Çerçeve Sözleşme Niteliğinde Olup Olmadığı.....	242
5. Piyasa Katılım Anlaşmasında Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	243
III. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN İKİLİ ANLAŞMADAN AYIRT EDİLMESİ.....	249
A. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI.....	249
B. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	250
C. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI	251
D. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI	252
E. PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	254
F. TEMEL TEDARİK YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE PERAKENDE SATIŞ SÖZLEŞMESİ.....	264
1. Temel Tedarik Yükümlülüğü	266
2. Yedek Tedarik Yükümlülüğü.....	269

IV. KAÇAK VE USULSÜZ ELEKTRİK KULLANIMI VE HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	271
V. YAN HİZMET ANLAŞMALARININ İKİLİ ANLAŞMADAN AYIRT EDİLMESİ.....	280
A. YAN HİZMET KAVRAMI.....	280
1. Primer Frekans Kontrol Yedeği.....	283
2. Sekonder Frekans Kontrol Yedeği.....	283
3. Tersiyer Frekans Kontrol Yedeği.....	284
4. Bekleme Yedeği.....	285
5. Reaktif Güç Kontrolü Hizmeti.....	285
6. Kapasite Mekanizması.....	286
B. YAN HİZMET ANLAŞMALARI.....	287
1. Primer Frekans Kontrol Rezervi Tedarik Süreci Katılım Anlaşmaları.....	288
2. Sekonder Frekans Kontrol Rezervi Tedarik Süreci Katılım Anlaşmaları.....	290
C. YAN HİZMET ANLAŞMALARININ HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	290
VI. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARI.....	293
A. BAĞLANTI/SİSTEM ANLAŞMALARI VE İKİLİ ANLAŞMA.....	293
B. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARININ TABİ OLDUĞU HUKUKÎ REJİM.....	293
C. BAĞLANTI ANLAŞMASI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMASI AYRIMI.....	295
D. BAĞLANTI ANLAŞMASI.....	295
1. Bağlantı Anlaşmasının Tanımı ve Tarafları.....	295
2. Bağlantı Anlaşması ve Abonelik Sözleşmesi.....	297
E. SİSTEM KULLANIM ANLAŞMASININ TANIMI VE TARAFLARI.....	298

F. BAĞLANTI VE SİSTEM KULLANIM ANLAŞMALARININ HUKUKİ NİTELİĞİ	301
1. Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmalarının Unsurları ve Tipinin Belirlenmesi	301
a. Sisteme Bağlantı	303
b. Bağlantı Bedeli	307
c. Sistem Kullanım	308
d. Sistem Kullanım Bedeli	310
e. Reaktif Enerji Bedeli	312
f. Diğer Yan Unsurlar ve Yükümlülükler	313
g. Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmalarının Birlikte Değerlendirilmesi ve Tipinin Tespiti	314
2. Bağlantı ve Sistem Kullanım Anlaşmalarından Doğan Sorumluluk	316

Üçünü Bölüm

İKİLİ ANLAŞMALARIN HÜKÜM VE SONUÇLARI İLE SONA ERMESİ

§ 9. İKİLİ ANLAŞMALARIN GENEL HÜKÜM VE SONUÇLARI	325
I. GENEL OLARAK	325
II. TEDARİKÇİ VE ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	325
A. TEDARİKÇİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	325
1. Tedarikçinin Elektrik Sağlama Yükümlülüğü	325
2. İkili Anlaşmaları Bildirim Yükümlülüğü	328
3. Tedarikçinin Dengesizlik Yüzünden Oluşan Maliyetten Sorumlu Olması	331
4. Nakil Sebebiyle Oluşan Kaybı Karşılama Yükümlülüğü	332

---

5. Tedarikçinin Portföyüne Alıcı Dâhil Olması Halinde Bunun İçin Teminatı Tamamlama Yükümlülüğü	335
6. İkili Anlaşmanın Sona Ermesinin Piyasa İşletmecisine Bildirilmesi Yükümlülüğü.....	337
7. Tüketici Adına Vergi veya Benzeri Malî Yükümlülükleri Ödeme Yükümlülüğü.....	338
8. Müşteriye Yapılan Nakil Sebebiyle Sistem Kullanım Bedeli Maliyetlerini Ödeme Yükümlülüğü	339
9. Tedarikçinin Ayrıntılı Fatura Düzenleme Mecburiyeti	341
10. Tedarikçinin Bilgi Verme Yükümlülüğü.....	342
11. Tedarikçinin Diğer Yükümlülükleri.....	344
12. Tedarikçinin Teslim ve Mülkiyeti Devir Borcu ile Ayıba Karşı Tekeffül Yükümlülüğünün Bulunup Bulunmadığı Sorunu.....	345
B. ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	348
1. Elektrik Bedelini Ödeme Yükümlülüğü.....	348
a. Bedelin Tespiti	349
b. Bedelin Ödeme Zamanı ve Yeri.....	353
2. Alıcının Kabz Borcunun Olup Olmadığı.....	354
a. Genel Olarak Alıcının Kabz Borcu	354
b. İkili Anlaşmalarda Kabz Borcunun Uygulama İmkânının Bulunup Bulunmadığı Meselesi	355
3. İkili Anlaşma Yapmak için Serbest Tüketici Olma Şartını Sağlama Yükümlülüğü.....	356
4. Bir Önceki Tedarikçisine Yükümlülüklerini Yerine Getirdiğini Belgeleme Yükümlülüğü.....	356
5. Teminat Verme Yükümlülüğü	357
6. Çok Zamanlı Ölçüm Yapabilen Sayaç Bulundurma Yükümlülüğü.....	359
7. Tüketicinin Üçüncü Bir Kişiye Elektriği Satmama Yükümlülüğü	361

8. Elektrik Teçhizatını Özenle Kullanma ve Zarar Vermeme Yükümlülüğü	362
9. Bilgi Verme Yükümlülüğü	363
10. Sayaç Okuma İşi İçin Sayaca Erişime İzin Verme Yükümlülüğü	364
§ 10. İKİLİ ANLAŞMALARDAN DOĞAN SORUMLULUK	365
I. BORCA AYKIRILIĞA BAĞLANAN GENEL HÜKÜMLER.....	365
A. GENEL OLARAK.....	365
B. İKİLİ ANLAŞMALAR BAKIMINDAN BORCA AYKIRILIK	366
1. Asli Edim Yükümleri Bakımından	366
2. Temerrüt Hükümleri Yönünden	368
3. Yan Yükümler Bakımından	369
II. SORUMSUZLUK ANLAŞMALARININ ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	370
A. SORUMSUZLUK ANLAŞMALARI.....	370
B. SORUMSUZLUK ANLAŞMALARININ GENEL ESASLARI	371
C. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNDE SORUMSUZLUK KAYITLARI	373
§ 11. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN SONA ERMESİ.....	377
I. GENEL OLARAK.....	377
II. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN KENDİLİĞİNDEN SONA ERMESİ.....	378
A. ALICININ ÖLÜMÜ VEYA TÜZEL KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ	378
B. İMKÂNSIZLIK.....	378
C. SÖZLEŞME SÜRESİNİN DOLMASI.....	380

III. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNİN HUKUKÎ İŞLEM İLE SONA ERMESİ.....	383
A. TARAFLARIN ANLAŞMASI İLE SONA ERMESİ	383
B. FESİH.....	383
IV. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİNİN HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	386
V. ZAMANAŞIMI.....	388
A. GENEL OLARAK.....	388
B. ELEKTRİK TEDARİK SÖZLEŞMELERİNDE ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	390
§ 12. SONUÇ	393
KAYNAKÇA	399